

E-MAIL-TRIALOG

„De tre professorer“ om fremtidens antropologi

HVORDAN VIL (OG BØR) ANTROPOLOGIEN SE UD I FREMTIDEN?

I 2010 udkom Jørgen Leth og Morten Sabroes bog: *Det er derfor de knepper så meget i dette land – og andre eksistentielle overvejelser*, som bygger på mailkorrespondance de to forfattere imellem.

Dette formeksperiment (uden sammenligning i øvrigt) har ligget til grund for den opgave, som *Tidsskriftet Antropologi* har stillet de tre professorer. De blev bedt om at udfordre og provokere hinanden i en mailkorrespondance, en trialog, i forhold til det overordnede spørgsmål: Hvordan vil (og bør) antropologien se ud i fremtiden?

Kære Andreas og Rane

Jeg vil gerne starte med at sætte et spørgsmålstegn efter vores titel, så titlen i stedet bliver „fremtidens antropologi?“ Dette spørgsmål kan så forstås på i hvert fald to måder: dels „kan der findes en antropologi om fremtiden?“, og dels „hvordan ser antropologi ud i fremtiden?“.

Hvis det var mig, der bestemte, ville jeg begynde med at rydde det første spørgsmål af vejen ved at sige „nej“. Jeg hader fremtidsforskere. „Hader“ er måske for stort et ord, men jeg synes, at de snyder på vægten. Fremtidsforskere forsker nemlig ikke i fremtiden. De forsker i nutiden ... og altid – lader det til – med den seneste bog af Giddens eller Beck inden for rækkevidde ... hvorefter de ekstrapolerer en lille selvfølgelighed om et (problematisk, men aldrig italesat) nationalt „os“ ud i en ikke nærmere bestemt fremtid med udsagn a la: „Vi“ vil i stigende grad se, at folk går „back-to-basics“ i en krisetid, „vi“ vil se, at samtalekøkkener vil blive erstattet med udekøkkener, fordi „vi“ ønsker at se os selv som mere i kontakt med naturen, eller „efter en periode med fokus på individet vil der være mere fokus på kollektive behov og fællesskab“. Fremtidsforskning er med andre ord dårlig diagnose, der foregiver at være prognose. Nu behøver man jo ikke

lade sig påvirke af, at andre gør noget dårligt. Men jeg vil hævde, at antropologer vil være dårlige – måske endda endnu dårligere – profeter. Det er vi, fordi vores selvfølgheder både er mindre og mindre selvsikre. Vi har svært nok ved at finde på ting om nutiden, som vi kan blive enige om. Hvordan skal det så ikke gå med at finde noget sikkert om fremtiden? Jeg vil endda gå videre og sige, at forskning eller antropologi om fremtiden er umulig, i det omfang at fremtiden er andet end det forventelige. Her holder jeg med Derrida, når han siger, at fremtiden ikke er noget, som kan forventes eller ses frem til. Fremtiden kan kun komme som „event“ – som det uforventelige. „Futuricity“ kan ikke indfanges af diagnostik, fordi den fra et givet tidspunkt altid er umulig. Den Verfremdungs- eller fremmedgørelseseffekt, som man kunne hævde er et af antropologiens særkender i sin beskrivelse af det eksisterende, vil være umulig at opnå om fremtiden på baggrund af en diagnose af nutiden. Så hvis spørgsmålet er, „kan der findes en antropologi om fremtiden?“, er mit svar „nej“.

Det andet spørgsmål, „hvordan vil antropologi se ud i fremtiden?“, er derimod meget mere spændende, synes jeg. For her ser jeg en række åbninger ud mod det „umulige“, nogle spor af en anden slags „antropology-to-come“.

Nils

Kære Nils og Rane

Det var et snedigt sted at placere bolden, Nils. Touché!

Det bliver ikke mig, der redder fremtiden. Jeg synes, nutiden er svær nok, for slet ikke at tale om fortiden, så fremtiden ... Antropologien i fremtiden så: „Jeg tror, vi i stigende grad vil se back-to-basics i en krisetid, men som alle andre kriser bringer det også udviklinger med sig.“ Og der taler jeg som den fremtidsforsker, der altid allerede har gjort sig selv til grin. Så med den bane, Nils har kridtet af, kan jeg højst tale om min fremtid og kun i første person nutid.

Min bankrådgiver spørger, hvordan jeg vil have mine meget begrænsede pensionsmidler placeret. Er du til den korte bane eller den lange bane? Tør du satse på den store gevinst, eller stiller du dig godt tilfreds med den lille, men sikre? Forventningshorisonter er ikke længere et abstrakt begreb for skønlitterære forfattere. De er implementeret i økonomistyringssystemer og investeringsporteføljer, i flekslån og faste annuiteter. Fremtiden, eller fremtiderne, er nu-og-her allerede foruddiskonteret og beregnet, indtil forestillingerne bryder sammen, systemerne har det hårdt, og krisen tager over fra fremtiden. Det er da interessant, særligt når nu fremtiden ikke findes, hvis vi skal tro både Nils og Derrida ...

Der er kloge mennesker, der siger, at den lange bane ikke findes, der er kun den korte, og den er så kort, at den kun er her og nu. Så er der dem, der som

Warren Buffett siger, at netop derfor skal man kun spille på den lange bane: „Ej intet i 10 minutter, som du ikke også gerne vil eje i 10 år, og køb kun noget, som du har lyst til at eje, hvis markedet lukker i 10 år.“

Dermed flytter fremtiden sig fra et spørgsmål om værdi til et spørgsmål om „værdier“. Er det det, antropologien i nutiden kan begribe om fremtiden og i fremtiden bør begribe om vores nutid? I så fald er vi ret godt klædt på, for det er processer, der folder sig ud i krydsfeltet mellem forventninger og forestillinger, indlejret i teknologi og materialitet. Og man mærker det på sin egen krop som alle de andre, der står hos bankrådgiveren, og hun spørger: „Er du til den korte eller den lange bane?“

Jeg ved ikke, hvor jeres antropologi står i fremtiden, men i nuet står min lige der, og skal jeg sætte mine penge, så er det også der, jeg står i den nære fremtid ...

Andreas

Litteratur

<http://www.dinepenge.dk/investering/saadan-bliver-du-rig-ifoelge-warren-buffett>

Kære Andreas og Nils

Der er et paradoks, som jeg tror, at I overser i jeres diskussion af fremtidens antropologi specifikt og fremtiden mere generelt. Paradokset indebærer, at selv om vi som forskere (eller som mennesker i al almindelighed) ikke kan sige noget om fremtiden, så er vi, om man så må sige, „kastet“ foran os selv i tid. Heidegger gjorde os opmærksom på dette, nemlig at tiden ikke bare er en strøm, som vi flyder med, men at vi er konstitueret i tid, hvor fremtiden er en del af vores erfaringsverden. Det betyder på den ene side, at vi hverken er selv-identiske eller transparente for os selv (hvilket vel nok var Heideggers pointe), men det betyder vel også, at fremtidens åbninger og muligheder i en eller anden forstand er tilgængelige for os, om ikke andet end som „forventninger“, der ikke desto mindre har virkelig indflydelse på, hvordan vi lever vores liv. Vi har med andre ord en eller anden form for adgang til det, Derrida kalder det „umulige“, forstået som noget, der er forskudt i tid. Netop derfor kan vi, ifølge Derrida, se glimt af „den frie gave“, „venskabet“ og ultimativt også „Messias’ komme“ – idealforhold, som aldrig er realiserbare her og nu, men bestandigt forskydes fremad i tid. Når det gælder antropologien, handler det efter min mening om at dyrke en videnskabelig ånd, som tillader os at få sådanne glimt af det „umuliges væsen“. En sådan åbenhed

indebærer en ydmyghed over for eget videnskabelige projekt, det vil sige en erkendelse af, at det, vi i dag kender som sandt, kan falde i morgen, og at det er videnskabens fornemmeste opgave altid at lade sig overraske af nye indsigter og ideer. Det er en ydmyghed, som jeg savner i mange videnskabelige miljøer, men måske særligt inden for dele af den kognitive videnskab, som mener, at humanistisk videnskab har været en lang fejltagelse og bør erklæres for død.

Rane

Kære Rane og Andreas

Da jeg begyndte at undervise antropologi i Aarhus i 1995, brugte vi Robert Borofskys tekstbog *Assessing Anthropology* (1994). Det var en alt for svær bog at anvende på første semester, og den kastede de stakkels studerende ud i en lang debat om de „centrifugale“ og „centripetale“ kræfter i antropologien, inden de vidste, hvad antropologi overhovedet var for noget. Som jeg husker det, var den også ret pessimistisk på antropologiens fremtids vegne. Antropologien var, mente Borofsky, ved at blive splittet ad i en skov af underdiscipliner, af opløsningen af sit traditionelle objekt og af, at andre fagligheder gik på strandhugst i dens metode: Det faglige center var med andre ord i fare for ikke at kunne holde. I sin pessimisme lignede Borofskys fremtidsvision andre af sin tids fremtidsvisioner på fagets vegne. Det var, som om tværdisciplinaritet (dengang før årtusindeskiftet) repræsenterede åbningen af de seks segl, der indvarslede dommedag.

Jeg tror, Geertz var en af de eneste, der var træt af pessimismen. Han kaldte vist antropologer „faglige hypokondere“. Jeg synes, det er fedt, at tonen i dag er en anden ... og at den også er mere optimistisk. Det er på mange måder rigtigt godt, så lad os endelig være optimistiske. Blot vi husker, at også optimismen har sin egen kulturhistorie. Vi har nu alle den grønne „mulighedshat“ på. Den sorte „nejhat“ er siden managementkursernes fødsel blevet politisk ukorrekt. Hvis vi derfor, som Rane siger, er „kastet ud“ i fremtiden igennem vores forventninger, har disse forventninger ikke en evigt eksistentiel karakter. Den antager en skikkelse, der er betinget af en Zeitgeist, en politisk ontologi: Fremtiden er de grønne mulighedsers land i dag af grunde, der også er værd at undersøge.

Men lad „sorte tanker“ om „corporate reason“ ligge, og lad mig tage den grønne hat på igen. Vi kan måske ikke blive enige om Derrida. Andreas gør ham til en „no future“-punker, der kigger fortabt ind gennem ruden, mens bankrådgiveren vifter med sine optioner og siger: „De her er fremtiden!“ Rane gør til gengæld Derrida til Heideggers profet, hvor der pludselig ikke er langt fra glimt af fremtiden til Jesu genkomst. Til gengæld tror jeg, vi er enige om at være optimistiske på antropologiens vegne. Vi tror alle på dens fremtid ... eller nok rettere på dens

fremtider. Jeg giver derfor jer begge ret i jeres optimisme. Der er, som Andreas siger, med garanti spændende ting i vente fra antropologien i forhold til krydsfeltet mellem teknologi og forestilling (som også vil have stigende betydning for den majoritet af verdens befolkning, der ikke har en pensionsopsparing). Især hvis vi kan udbrede teknologi til også at være politiske teknologier, så er forholdet mellem teknologi og fantasi ekstremt interessant og relevant. Og jeg tror også på Ranes påstand om antropologiens mulighed for at give os nogle glimt af det umulige. Om det så med al ydmyghed i behold kan omsættes til prognose, tvivler jeg dog stadig på. Jeg synes selv, at genopfindelsen af den etnografiske metode i den multisitede antropologi – på trods af alle dens udfordringer – har åbnet og vil fortsætte med at åbne store fremtidsmuligheder i forståelsen af „den globale situation“. Der sker rigtig spændende ting i det antropologiske studie af religion, som for eksempel en renaissance i antropologien om kristendommen og af det sekulære som globalt paradigme. Og så er der stadigvæk en hel verden uden for laboratorierne, internettet og finanslokalerne, hvor antropologer stadig finder rigtig spændende ting.

Nils

Litteratur

Borofsky, Robert
1994   Assessing Cultural Anthropology. New York: McGraw-Hill, Inc.

Kære Nils og Rane

Arrogance kommer i mange former. Rane, du identificerer en af dem hos scientistiske kognitionsforskere. Det er min felt, du skriver om, og det er rigtigt set, beskyldninger om „arrogance“ fyger rundt i den videnskabelige verden. Særligt når det bliver tværdisciplinært, er (vi) alle arrogante i de andres optik: matematikeren, fordi hun tror, at hendes formler giver hende virkeligheden, økonomen, fordi han tror, at *rational man*-modellen forklarer det hele, lægen, fordi hun i sidste ende bestemmer over liv og død, og antropologen, fordi denne fagligt institutionaliserede ret til at være ydmygt åben på de andres vegne betyder, at han altid allerede kan sidde inde med buddet på, hvad det *i virkeligheden* handler om, bag det hele. Men parallelt til identifikationen af arrogancen hos de andre er der også en intern værdipræsentation i de fleste videnskabelige felter, jeg har arbejdet i og med. Her synes alle at bekende sig til netop åbenhed, ydmyghed over for både virkeligheden og projektet og erkendelsen af, at „det, man i dag kender som sandt, kan falde i morgen“.

Piet Hein er krediteret for følgende selvkaraktistik: „Danes are the most humble people in the world. And also in that respect, they are better than everybody else.“ Jeg lugter altid ugler i mosen, når nogle eksplicit påberåber sig ydmygheden, men måske er denne mærkelige kimære af arrogant ydmyghed og ydmyg arrogance en central del af „det videnskabelige projekt“ eller måske rettere af den videnskabelige profession?

I så fald er de „værdier“ ikke velegnede til at indkredse det enkelte felt. Nils, du trækker flerstedsfeltarbejdet frem. Jeg er helt enig. Det har lanceret et fagligt figenblad, som i praksis fungerer lidt som 00X' *license to kill*. Det er o.k. at følge det, der sker omkring en. Sagt lidt mere formelt, det er legitimt at lade forskningsprocessen selv påvirke, hvilken vej projektet går. Det er det, lyder påstanden, fordi man på den måde følger den skala, som empirien udfolder sig på. Det har åbnet verden på nye måder og for nye påtrængende perspektiver og analyser. Men som alle andre licenser er den givet under ansvar. Man skal kunne komme tilbage og fortælle om det, oversætte ind i et fagligt fællesskab, som på én og samme tid er forestillet og meget, meget konkret. Nu vover jeg et øje, men i den oversættelsesproces er der noget omkring skala, som synes vigtigt. Det kan godt både handle om det mindste molekylære og de største globale super- og infrastrukturer. Men det skal også oversættes på en måde, der muliggør en resonans i et erfaringsrum, som er mere eller mindre kropsliggjort. Måske fordi den erfaring af at være et andet sted, med andre og med sin krop, hvad det nu end betyder og implicerer i en nutidig, medieret virkelighed, er den erfaring, som fagets udøvere deler?

Andreas

PS: Det er interessant, som Derrida spørger overalt i denne udveksling ... Måske vi først og fremmest er skrivende mennesker?

Kære Andreas og Nils

I min optik er det hverken den etnografiske metode eller feltarbejdet, der er grundpillen i antropologien. og det er ej heller der, at fremtidens antropologi nødvendigvis skal findes. Faktisk indebærer den ydmyge åbenhed, som jeg taler om, også at turde bryde med det antropologiske feltarbejde og den dertilhørende metode, som jo grundlæggende ikke har ændret karakter siden Malinowski. Hvad hvis vi tænkte antropologien og det orkestrerede eksperiment sammen? Her kan vi måske lære noget af kognitionsvidenskaben, selv om det nu er museumsrummet, jeg har i tankerne. For det kunne være interessant at genopfinde det etnografiske museum som et laboratorium, hvor man studerer en konstrueret

virkelighed for så at se, om ikke den i en hvis forstand er mere virkelig end den virkelige virkelighed, som studeres af feltarbejderen. Nuvel. Tilbage til antropologiens grundpille. Ydmygheden, som jeg omtaler, handler egentlig ikke så meget om etik som om videnskabelig drivkraft. Antropologiens særkende er, efter min mening, at den inkorporerer fremmedheden som sit tankemæssige udgangspunkt. Det indebærer, at vi ikke bare studerer det fremmede, men lader os forme af dets væsen og bruger det som vores teoretiske drivkraft. Derigennem udfordrer vi videnskabelig „commonsense“, om det så er filosofiens idé om, at det arkaiske menneske er de „gamle“ grækere. eller det er forestillinger om, at verden begynder og ender i det individuelle subjekt. Pointen er, at for at vi kan bruge det fremmede som teoretisk drivkraft, må vi nødvendigvis stille os åbne over for dets væsen. Det er efter min mening antropologiens fornemmeste opgave. At Derrida måske har tænkt noget af det samme, er bare godt, men jeg tvivler på, at det fremmede kan reduceres til idealistiske abstraktioner, udviklet på franske cafeer, om det „umuliges væsen“.

Rane

Kære Andreas og Rane

Jeg vil godt holde fast i, at antropologien har mange fremtider i vente snarere end bare én, i hvert fald hvis den nuværende tendens til at eksperimentere – metodologisk, tværfagligt, og epistemologisk – holder. Derfor er det ikke min opgave, synes jeg, at „dømme“ hverken feltarbejdet eller fransk filosofi „ude“. Kan vi ikke lade hundrede antropologier (fortsætte med at) blomstre?

I vores samtale hidtil har vi da også snakket om mange slags eksperimenter, som kommer fra meget forskellige grene af faget, men som alligevel alle har deres plads i det faglige træ: eksperimenter i feltarbejdets opbygning og konceptualisering, i andres eksperimenter og i selve det epistemologiske grundlag for antropologiens virke, mulighed og (tør jeg sige det?) holisme (Otto & Bubandt 2010). Jeg tror på, at faget er stærkt, så længe der er plads til alle denne slags eksperimenter ... og til de alle andre, vi tre ikke har set.

Grunden til min optimisme på fagets vegne er præcis denne mangfoldighed. I en artikel om antropologiens fremtid(er), der fint kunne fungere som „videre læsning“ for vores samtale her, kalder John Comaroff antropologien i dag for en „in-discipline“, hvor det netop er antropologernes stædige ulydighed over for fagets traditionalitet, deres trang til konstant at tage faget i nye retninger og til nye steder og deres evige distancering til andre – såvel andre antropologer som ikke-antropologer – der er centrale for den antropologiske disciplin. Faglig ulydighed („in-discipline“) er altså et tegn på faglig styrke snarere end et tegn

på faglig afmatning eller udvaskning. Antropologer er for længst blevet enige om, at kulturer er heterogene, modsætningsfyldte og konstant foranderlige størrelser, der indeholder mange slags sociale og imaginære potentialer. Hvorfor så fastholde et homogent kulturbegreb (og dermed en homogen fremtid), når det gælder vores egen faglighed?

Antropologisk in/disciplin betyder ikke, at „any anthropology goes“. Comaroff taler om en „principled praxis“, som har nogle særlige kendetegn. Han nævner fem epistemiske greb – flere af hvilke vi allerede har været inde på – som gennemgående i god antropologi, nemlig:

1) en metodisk orientering mod Verfremdung (at vi bruger vores feltarbejde til at skabe strategiske, epistemologiske brud).

2) en vilje til at forfølge den sociale og begrebslige objektivering af verdens fænomener snarere end at tage verdens „givethed“ for pålydende.

3) en systematisk udforskning af paradokser og en dyrkelse af det „counter-intuitive“.

4) en analytisk forskydning af det til enhver tid givne her-og-nu imod andre tider og rum.

5) en „grounded theory“ (en insisteren på, at teori vokser ud af og bør spille op imod konkrete etnografiske facts).

Jeg kan for mit vedkommende skrive under på alle greb, og jeg synes, at jeg kan finde dem alle i både jeres tiltrædelsesforelæsning og i min egen. Uden en konstant orientering imod epistemiske brud af denne slags ender vi i „normalvidenskab“ – en fare, vi vist alle har udtrykt bekymring for. Normalvidenskab leverer kun det, vi allerede ved, og er forbundet med en uheldig tendens, som netop udspringer af det modsatte af ydmyghed. Denne tendens kunne man kalde „viljen til at være nyttig“.

Så for at ende med en løftet pegefinger midt i al optimismen mener jeg, at „viljen til at være nyttig“ synes at være styrket i tiden, fordi den antropologiske idé om at redde verden i dag alt for uproblematisk (og epistemologisk naivt) kombineres med en neoliberal (men enormt snæver) idé om „(samfundsmæssig) relevans“.

Nils

Litteratur

- Comaroff, John
2010 The End of Anthropology, Again: On the Future of an In/Discipline. *American Anthropologist* 112(4):524-38.
- Otto, Ton & Nils Bubandt (eds.)
2010 Experiments in Holism. Theory and Practice in Contemporary Anthropology. Oxford: Wiley-Blackwell.

Kære Nils og Rane

Det er en smuk tone at ende på, og det ligner én mulig realisering af et ungdomsprojekt, Nils og jeg diskuterede, da vi delte en meget lille kollegielejlighed i Gammel Munkegade (sic!). Vi ville skabe ISAI, Institut for Studiet af Alskens Interessante Fænomener.

Det er på sæt og vis den kontur, Comaroff tegner for antropologien, og det er godt og meget bedre end konkurrenterne IGFU (Institut for Genereringen af Forudsigelige Udsagn) og ALOHA (Alle Ordentlige Historiers Oprindelse).

Men i den comaroffske karakteristik af in-disciplinen savner jeg inter-aktionen: med de andre i felten, med vores egen tradition, med de andre videnskabelige praksisser. Det behøver vel ikke kun handle om distinktion og distancering og om at være den frække dreng i kloge-Aage-klassen, det kan vel også handle om involvering og engagement. Det er ikke kun et spørgsmål om, at det er sjovere at være med end at se på, der er også både en kognitiv og en etisk pointe i det.

Det, som bliver tydeligt, når man går ind i interaktionen, er, at kriterierne for, hvad der holder, analytisk og narrativt, bliver meget påtrængende. Efter den post-moderne vending fortæller vi som videnskabsfolk grundlæggende historier, men det er alligevel ikke alle historier, der duer.

Et bud er, at man skal skabe mulighed for, at såvel materialet som de andre kan skabe modstand mod den frit flyvende fortolkning. Det handler måske om eksplicit at forholde sig ind i et spændingsfelt mellem „not anything goes“ og „anything goes, not?“ (Cohen et al. 2006).

Det bringer noget på banen, som vi ikke har talt så frygtelig meget om: evidens.

Hvorfor skal man tro på antropologer? Hvordan gør vi vores vidensformer tydelige, og hvordan argumenterer vi for dem, også i spændingsfeltet med andre? Heller ikke de videnskabelige felter er længere isolerede øer. Det handler ikke om en kamp for at gøre sig nyttig eller relevant, men om at tage på sig en mulighed for en forholden.

De etnografiske fortællinger bliver kun sjældent udstyret med p-værdier eller tydelige referencer og kilder, der kan følges. Alligevel, eller måske derfor, er argumentet, kan de etablere et fortolkningsrum, der giver resonans, også til andres erfaringer og oplevelser. Men hvordan taler vi om det også til andre end antropologer? Der ligger en stor udfordring, og i løftet af det, kan antropologer måske både skrive sig ind i en bredere betydning og blive klogere på sig selv og deres forståelser.

Så jeg er ganske enig i, at antropologien er et sjovt, produktivt, dynamisk og betydningsfuldt sted at være i disse år, og jeg ser frem til at være med til at udforske nogle af dets fremtider og til fortsat per definition at være uenige med jer

og andre, men jeg håber også, at vi undervejs kan finde på nogle lidt bedre forklaringer på, hvorfor andre end antropologer skal tage antropologien alvorligt.

Andreas

Litteratur

Cohen, Sacha Baron et al.

2006

Borat: Cultural Learnings of America for Make Benefit Glorious Nation of Kazakhstan. 20th Century Fox Home Entertainment.

Kære Andreas og Nils

Nu har jeg så æren at skulle komme med de sidste ord. Det vil jeg gøre ved kort at forholde mig til jeres sidste tanker. Jeg kan kun dele Nils' glæde ved antropologiens „faglige ulydighed“. Den hænger nøje sammen med det standpunkt af videnskabelig ydmyghed, som jeg argumenterede for tidligere. Ydmyghed i forhold til egen vidensproduktion er forudsætningen for faglig ulydighed, og det er også et nødvendig standpunkt i bekæmpelsen af, hvad Nils kalder „normalvidenskaben“. Jeg tror, det er rigtigt, at antropologien, i kraft af sin historie og sin erfaring med feltarbejde, er særligt gearret mod bekæmpelse af commonsense og måske derfor også har en særlig rolle at spille som videnskabelig „vagthund“. Vi må dog ikke glemme, at faget har en næsten lige så stor tradition for at være „nyttig“ i et snævert samfundsøjemed. Her tænker jeg ikke kun på den koloniale arv, hvor antropologer tjente koloniadministrationen, men også det faktum, at en stor del af fagets udøvere i dag arbejder i bistandsbranchen og andre dele af samfundets administrative apparat. Er det et problem? Det er det vel nok, set med det videnskabelige ideal om „ulydighed“. Men der er ingen tvivl om, at det er samfundets store brug af antropologer, der har fået vores fag til at gro så stærkt, at Århus Universitet nu kan ansætte tre nye professorer. Lidt firkantet sagt fodrer vi de commonsensekulturer, som vi videnskabeligt set forsøger at løsrive os fra.

Andreas rejser spørgsmålet om evidens og spørger: Hvorfor skal man tro på antropologer? Mit svar er „hvorfor ikke?“. Jeg er godt og grundig træt af, at det altid er os, der skal overbevise normalvidenskaben om vores forståelse af evidens – aldrig omvendt. Lad mig give et helt konkret eksempel. Da jeg for nylig i forbindelse med min Sapere Aude-bevilling skulle til et interview i forskningsrådene, gik al tiden med, at repræsentanter fra de øvrige videnskaber, særlig fra sociologien, spurgte kritisk ind til den antropologiske forståelse af evidens. De havde svært ved at acceptere, at vi kan operere med kvalitative data som udgangspunkt for tværkulturel sammenligning. Jeg havde 15 minutter og gjorde mit bed-

ste. Det endte da også med, at jeg fik bevillingen, men jeg er helt overbevist om, at flere af rådets repræsentanter syntes, at antropologi er noget uvidenskabeligt pladder. Jeg er også helt overbevist om, at folk, der arbejder inden for normalvidenskaben, ikke blev tvunget til at forsvare deres projekts grundlæggende videnskabelighed under interviewet. Det er ikke, fordi jeg har noget imod at skulle forklare, hvad antropologi går ud på, men jeg har noget imod, at det altid er det normalvidenskabelige paradigme, der har „the upper hand“. Hvor ville det være befriende, hvis det en gang imellem kunne være omvendt, og normalvidenskaben skulle stå skoleret over for kritiske antropologers spørgsmål.

Rane